

Levél a szerzőkhöz

Hitel 2005. februári számában negyvenegy íróársunk mondta el véleményét a 2004. december 5-én lezajlott, országos népszavazás történelmi, politikai, erkölcsi és érzelmi kudarcáról. Negyvenegy írás egyetlen ügyről, egyetlen témáról! Mindegyik megrendítő és elháríthatatlan vallomás.

Ha a drámai esemény másnapján nem jutott is eszünkbe, hogy egy elsősorban irodalmi és művészeti folyóirat vállalkozhat-e ilyen szilaj egyoldalúságra, ez talán még megbo csátható, de három hét múlva már eszünkbe juthatott volna.

Szerencsénkre, nem jutott. Sőt, ahogy egymás után érkeztek be szerkesztőségünkbe a kéziratok, azt éltük át, hogy amiről ösztönösen döntöttünk, nem más, mint a magyar irodalom legerősebb hagyománya. Az az erőtér, amelyben egy-egy vers, egy-egy regény, megrendülést kiváltó tanulmány nemcsak az irodalomtörténet része, hanem a nemzeti történelemé is. Ne felejtjük el soha: így születtek számunkra a hazák a magasban.

Túlzás nélkül mondhatom, hogy eddig egyetlen lapszámunknak se volt olyan hatása, fölzaklató visszhangja, mint ennek a folyóiratszámunknak, idehaza éppúgy, mint a hatá raikon kívül.

Ez a váratlanul föllobbant érzelmi és szellemi igény dönttette el velünk, hogy időnként más életbevágó kérdésekről is készítsünk egy-egy külön számot.

A most következőt a *rendszer váltás regényének* szánjuk. Történetének, lezajlásának és a történetek elemzésének: sikeresnek nevezhetjük-e a változást, vagy a díszletek és a káprázatok lecsupaszítása után soroljuk-e inkább a többi történelmi balfogásaink közé? Közép-Európa egy-két évtizedig nyugtalanító, sőt már-már lázadásra sarkalló fogalom volt a világban. Egyebek közt például a jaltai megegyezés kritikája. A nagyok alkujának a szétfeszítő éke. Jól érzékeltetik ezt a dátumok: Magyarország 1956, a Prágai Tavasz 1968, a Szolidaritás Lengyelországa 1980. Mindegyik a Szovjet Birodalom széthullását készítette elő. De mi jött utána? Többpártrendszer? Demokrácia? Sajtószabadság? S ezek ráadásul egy új arculatú kapitalista rendszer restaurációi? A magánosítás apokaliptikus trükkjei? Szabadverseny? Álruhás diktatúrák, amelyeket behízselgő nevekre keresztelnek? Valójában tudjuk-e tizenöt év után, hogy alanyai vagyunk-e élő történelmünknek vagy fölhasználható tárgyai?

Csak ebben az egyetlen témában száz és száz kérdés várja, hogy a magyar irodalom – tizenöt esztendő zavara után – újra beszélni kezdjen a régi hang örököseként. S ha kell, politizáljon újra, ahogy Illyés tanácsolja, a legveszélyesebb módon: hibátlan művekkel.

A szerkesztőség nevében írom: nagyon örülnénk, ha vallomásoddal, elemzéssel, szociografikus jegyzetiddel, csapongó esszéddel, más műfajú írásoddal részese lehetnél ennek a vállalkozásunknak. ✎